

Ηνωμένα Έθνη: Σεμινάριο εκπαίδευσης διδασκόντων σε θέματα βιοηθικής

Από 20 έως 24 Ιουνίου 2011 οργανώνεται σεμινάριο εκπαίδευσης διδασκόντων σε θέματα βιοηθικής στο Πανεπιστήμιο Duquesne στο Pittsburgh των ΗΠΑ. Το σεμινάριο οργανώνεται από το Center for Healthcare Ethics του Πανεπιστημίου του Duquesne, σε συνεργασία με την UNESCO Chair in Bioethics και το Πανεπιστήμιο Haifa του Ισραήλ.

Πηγή: www.unesco.org

Ελλάδα: Σεμινάριο με θέμα τις νομοθετικές εξελίξεις στον προγεννητικό έλεγχο οργάνωσε η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου για τη Βιοηθική και το Βιοδίκαιο, που οργανώνει η Επιτροπή, παρουσιάστηκε στις 25 Φεβρουαρίου 2011 το θέμα των νομοθετικών εξελίξεων στον προγεννητικό έλεγχο, με εισηγήτρια την κα Μ. Μπότη-Κανελλοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια

στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, και σχολίασε τον κ. Θ. Τροκάνα, Δρ. Νομικής του ΑΠΘ. Το θέμα έχει αποκτήσει επικαιρότητα στη χώρα μας, καθώς σχετικές υποθέσεις ιατρικού σφάλλματος αντιμετωπίζονται πλέον από τα δικαστήρια.

Το σεμινάριο αυτό φιλοξενήθηκε από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, ύστερα από πρωτοβουλία της Καθηγήτριας κας Τ. Γκαράν-Παπαδάτου.

Πηγή: www.biethics.gr

Γερμανία: Θέση της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής για την Προεμφυτευτική Διάγνωση (8.3.2011)

Θέση στο θέμα της προεμφυτευτικής διάγνωσης (Preamplantationsdiagnostik) και όλα ηθικά αλλά κυρίως νομικά φύσης προβλήματα που συνδέονται με αυτήν δημοσίευσε στις 8.3.2011 η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής της Γερμανίας.

Πηγή: www.ethikrat.org

Βέλγιο: Νέα εντατικά προγράμματα στο πλαίσιο του Erasmus Mundus Master of Bioethics του Πανεπιστημίου του Leuven

Στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος Erasmus Mundus Master of Bioethics του Πανεπιστημίου του Leuven έχουν οργανωθεί εντατικά τμήματα σύντομης διάρκειας, στις ακόλουθες θεματικές ενότητες: Leuven: Publishing in Bioethics: 3 - 6 Οκτωβρίου 2011, Ethics of Reproductive Technologies: 16 - 18 Νοεμβρίου 2011, Nursing Ethics: 7 - 9 Δεκεμβρίου 2011 Nijmegen: End-of-life decisions: Φεβρουάριο 2012, Human Genetics and Medical Technology: Μάρτιο 2012 Padova, Clinical Bioethics: 16 - 20 Απριλίου 2012, Research Ethics: 14 - 18 Μαΐου 2012.

ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΕ
Κωδικός: 8405

ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2011
ΟΜΙΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε. | ΤΕΥΧΟΣ 13

Συνθετική Ζωή: Σκοπιμότητα, Προοπτικές και Προβληματισμοί

Δημήτριος Γ. Ρουπακιάς
Εργαστήριο Γενετικής και Βελτίωσης Φυτών, Γεωπονική Σχολή ΑΠΘ

Θεωρήθηκε ότι ο όρος «συνθετική ζωή» υποδηλώνει τη ζωή που προκύπτει τεχνητά μετά από σύνθεση (De novo synthesis). Στη συνέχεια εξεζητήθηκε, γιατί αυτό που πέτυχε ο διάσημος σήμερα επιστήμονας Craig Venter και η ομάδα του δεν αποτελεί τεχνητή (in vitro) σύνθεση ενός νέου βακτηριακού DNA και συνεπώς δεν δημιουργήθηκε νέα μορφή ζωής. Αυτό που πέτυχαν οι συγκεκριμένοι ερευνητές είναι: πρώτον, να συνθέσουν χημικά, δηλαδή να αναδομηθούν το DNA του Mycoplasma mycoides subspecies capri, με τη συνδυασμένη χρήση in vitro και in vivo τεχνικών. Και δεύτερον, κατόρθωσαν να εισαγάγουν αυτό το συναρμολογημένο μόριο DNA σε ένα κύτταρο του βακτηρίου δέκτη (Mycoplasma capricolum subspecies capricolum), από το οποίο είχε αφαιρεθεί προηγουμένως το δικό του DNA. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ότι το κύτταρο αυτό με το νέο DNA λειτούργησε και πολλαπλασιάστηκε φυσιολογικά. Με βάση αυτό, διατυπώθηκε η άποψη ότι η ομάδα του Venter έκανε ένα σημαντικό επιστημονικό βήμα στη βιολογική επιστήμη.

Στη συνέχεια διερευνήθηκε η σκοπιμότητα της ερευνητικής προσπάθειας του Venter και των συνεργατών του και γιατί οι ερευνητές χρησιμοποίησαν τον προκλητικό και ίσως παραπλανητικό όρο «συνθετική

ζωή» (synthetic life). Διατυπώθηκαν τρεις λόγους που θα μπορούσαν να οδηγήσουν τον Venter και τους συνεργάτες του σε αυτή την απόφαση: 1) Για να γίνει το επίτευγμά τους περισσότερο εντυπωσιακό, κάτι που ίσως είναι θεμιτό στον επιστημονικό κόσμο, αρκεί να μην είναι παρατραηγμένο. 2) Για να δοθεί σκόπιμα η εντύπωση στο ευρύτερο

πολλούς αρέσει, τόσο πολύ, που το επαναλαμβάνουν με υπερφάνεια.

Η προοπτική της νέας τεχνολογίας παρουσιάστηκε όπως αυτή δόθηκε στα διεθνή μέσα ενημέρωσης από τον ίδιο τον Venter και τους συνεργάτες του. Τονίστηκε ότι η νέα τεχνολογία ενέχει τη δυναμική να προκαλέσει μία νέα βιομηχανική επανάσταση, βασιζόμενη στο σχεδιασμό νέων βακτηρίων που θα μπορούσαν να επιφέρουν χρήσιμες λειτουργίες. Επεξηγήθηκε όμως ότι αυτό που επιτεύχθηκε δεν σημαίνει πως λήθηκαν όλα τα προβλήματα της σχετικής τεχνολογίας και ότι μπορούμε να την αξιοποιήσουμε σήμερα. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν οι προβληματισμοί που σχετίζονται με τη νέα τεχνολογία και διατυπώθηκε η άποψη ότι ο άνθρωπος θα πρέπει να προχωρεί με προσοχή και σύνεση και όχι με εγωκεντρικά κίνητρα, όπως είναι, για παράδειγμα, η προσπάθεια να κερδίσουμε αναγνωρισιμότητα και χρήματα που μπορεί να μας οδηγήσει να υπερτονίζουμε τα πιθανά πλεονεκτήματα και να αποσιωπούμε τα πιθανά μειονεκτήματα.

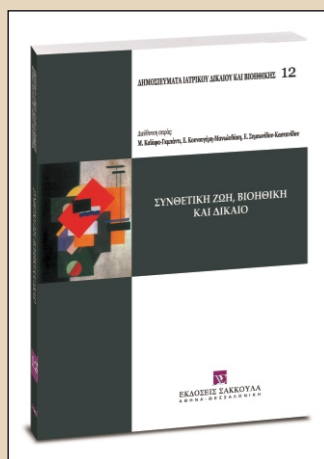
Καταλήγοντας, διατυπώθηκε η άποψη ότι ο τρόπος που παρουσιάστηκαν τα ευρήματα της ομάδας Venter και η έκταση που δόθηκε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης προκάλεσε περισσότερο μια βιοηθική αντιπαράθεση παρά περιέγραψε με ακρίβεια αυτό που πραγματικά επιτεύχθηκε. Η τοποθέτηση ότι πήραμε την πρώτη αυτοαναπαράγόμενη μορφή ζωής, της οποίας γονέας είναι ένας υπολογιστής, είναι απλά μία υπερβολή ή καλύτερα ένα κατά συνθήκη ψέμα.

...ο άνθρωπος θα πρέπει να προχωρεί με προσοχή και σύνεση και όχι με εγωκεντρικά κίνητρα, όπως είναι, για παράδειγμα, η προσπάθεια να κερδίσουμε αναγνωρισιμότητα και χρήματα που μπορεί να μας οδηγήσει να υπερτονίζουμε τα πιθανά πλεονεκτήματα και να αποσιωπούμε τα πιθανά μειονεκτήματα.

κοινό ότι οι σημερινοί επιστήμονες δημιούργησαν ζωή, όχι και τόσο αποδεκτό από δεοντολογικής άποψης. 3) Για να ικανοποιηθεί μια ενδόμυχη επιθυμία των συγκεκριμένων επιστημόνων να δημιουργήσουν ζωή και επομένως να φτάσουν στο αποκορύφωμα της έκφρασης «PLAYING GOD» που σε

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Συνθετική Ζωή, Βιοηθική και Δίκαιο

Σειρά: Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής. Τεύχος Νο. 12

ISBN: 978-960-445-583-6, © 2010, Σελ. Χ+145, Τιμή: 18,00 €

Το καλοκαίρι του 2010 ο διάσημος σήμερα επιστήμονας Craig Venter και η ομάδα του ανακοίνωσαν στο περιοδικό Science ότι πέτυχαν να δημιουργήσουν «συνθετική ζωή», δηλαδή ένα συνθετικό βακτήριο που προέκυψε από την τοποθέτηση τεχνητού DNA σε ένα άλλο βακτήριο.

Πρόκειται όμως πράγματι για «συνθετική ζωή», δηλαδή για απομίμηση της φυσικής ζωής, που απλώς παράγεται με τεχνητά μέσα; Με άλλα λόγια, μπορούμε πλέον να δημιουργήσουμε de novo ανθρώπινη ζωή στο εργαστήριο; Τι ακριβώς είναι αυτό που κατόρθωσαν η ομάδα του Venter, ποια σημασία έχει για την επιστήμη, τι κινδύνους εγκυμονεί, ποια οφέλη για την ανθρωπότητα μπορεί να έχει, και με ποια κοινωνικά προβλήματα και βιοηθικά διλήμματα συνδέεται; Τέλος, ποια είναι η στάση που θα πρέπει να κρατήσει το δίκαιο μπροστά στα επιμέρους ζητήματα που θα εμφανιστούν ενόψει του νέου αυτού επιτεύγματος; Πώς θα καταφέρει να βρει τη χρυσή τομή ανάμεσα στην ελευθερία της έρευνας, την οικονομική ελευθερία και το σεβασμό της ανθρώπινης αξίας;

Πρόκειται για κρίσιμα ερωτήματα-παραμέτρους ενός νέου πολύπλοκου θέματος, που σχετίζεται με τη ραγδαία πρόοδο της βιοτεχνολογίας και που απαιτεί διεπιστημονικές προσεγγίσεις στο πλαίσιο ενός ευρύτερου διαλόγου χωρίς φοβικά συμπλέγματα αλλά και με περισκεψη.

Εκδηλώσεις

- ΟΜΙΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ
- ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΠΘ

Διάλεξη του καθηγητή **Διομήδη Λογοθέτη**, Προέδρου του Τμήματος Φυσιολογίας στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο του Richmond (Virginia) των ΗΠΑ με θέμα:

Η επιστημονική ακεραιότητα στη βιοϊατρική έρευνα

Η διάλεξη θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 26 Μαΐου 2011** και **ώρα 19:30** στην Αίθουσα Διαλέξεων του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης (Πλατεία Ιπποδρομίου).

Παραγωγή: Εκδόσεις Σάκκουλα (Αθήνα-Θεσσαλονίκη).

Για υποβολή ερωτήματος ή για υποβολή θέματος απευθύνετε: Εκδόσεις Σάκκουλα, Εθνικής Αμύνης 42, ΤΚ 546 21, Θεσσαλονίκη, υπ' όψη Καθ. κ. Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Περιοδικό "Ιατρικό Δίκαιο και Βιοηθική".

kastan@law.auth.gr
www.medlaw-bioethics.gr

ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

ISSN: 1791-3934

Το περιοδικό "Ιατρικό Δίκαιο και Βιοηθική" είναι μια περιοδική έκδοση από κοινού των ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΣΑΚΚΟΥΛΑ και του Ομίλου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής.

Ιδιοκτήτης: Εκδόσεις Σάκκουλα (Αθήνα-Θεσσαλονίκη).
Εκδότης και Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Παναγιώτης Η. Σάκκουλας, Εθνικής Αμύνης 42, 546 21 Θεσσαλονίκη

Διευθύντρια Ύλη: Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου, Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα
Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ.: 210 33 87 500 - Fax: 210 33 90 075
Θεσσαλονίκη
Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ.: 2310 244 228, 9
Fax: 2310 244 230
Θεσσαλονίκη
Φράγκων 1 - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ.: 2310 535 381 - Fax: 2310 546 812
www.sakkoulas.gr e-mail: info@sakkoulas.gr

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Υπόθεση *Oyal* κατά Τουρκίας,
Απόφαση της 20.3.2010

Άρθρο 2 ΕΣΔΑ: Προστασία
ανθρώπινης ζωής - μετάγγιση
αίματος - μόλυνση από τον ιό HIV -
ιατρική αμέλεια

1. Ο προσφεύγων μολύνθηκε με τον ιό HIV, όταν υποβλήθηκε σε μετάγγιση αίματος, λόγω της πρόωρης γέννησής του. Από κοινού με τους γονείς του ζήτησε αποζημίωση από τον αιμοδότη και από το Υπουργείο Υγείας της Τουρκίας για τη μετάδοση του ιού. Τα τουρκικά δικαστήρια καταδίκασαν τόσο τον αιμοδότη για την παροχή του μολυσμένου αίματος όσο και το Υπουργείο Υγείας για την αμέλεια που επέδειξε το προσωπικό του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, αφού διαπίστωσαν ότι οι υγειονομικές υπηρεσίες δεν διεξήγαγαν τα τεστ ανίχνευσης του ιού κατά το χρόνο της μετάδοσής του, αφενός λόγω του υψηλού κόστους των εξετάσεων και αφετέρου γιατί δεν υπήρχε νομική υποχρέωση των αιμοδοτών να παρέχουν πριν από την αιμοδοσία πληροφορίες για τη σεξουαλική τους δραστηριότητα. Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, επιδικάσαν στον προσφεύγοντα και στην οικογένειά του αποζημίωση τόσο για υλική όσο και για ηθική βλάβη. Παρόλα αυτά, με τις ίδιες δικαστικές αποφάσεις αφαιρέθηκε από τον προσφεύγοντα η ειδική κάρτα (πράσινη κάρτα) για την παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η οποία χορηγείται σε άτομα με πολύ χαμηλό εισόδημα. Έτσι, ο προσφεύγων και η οικογένειά του έπρεπε πλέον να καταβάλλουν το ποσό των 6.800 ευρώ το μήνα για την κάλυψη των απαραίτητων ιατρικών εξόδων.

2. Το Δικαστήριο ασχολήθηκε με το ερώτημα, αν η υλική αποζημίωση που επιδικάστηκε στον προσφεύγοντα και την οικογένειά του από τα τουρκικά δικαστήρια αποτελεί

μέσο κατάλληλο και επαρκές για την προστασία της ζωής του, με δεδομένη την ταυτόχρονη αποστέρηση της πράσινης κάρτας που θα του εξασφάλιζε δωρεάν περίθαλψη. Διαπίστωσε ότι η αποζημίωση αυτή επαρκεί για την κάλυψη της προσωπικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης μόνο για ένα έτος, ενώ η ανάγκη περίθαλψης είναι μόνιμη εξαιτίας της μόλυνσης.

Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αποζημίωση που επιδικάστηκε από τα τουρκικά δικαστήρια απέχει πολύ από τη θετική υποχρέωση για την προστασία της ζωής, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 της ΕΣΔΑ. Καταλληλότερο μέσο αποκατάστασης, σύμφωνα με το επίπεδο προστασίας που επιβάλλει το συγκεκριμένο άρθρο, θα ήταν, εκτός από την καταβολή της αποζημίωσης για την ηθική βλάβη, να εξασφαλισθεί από τις τουρκικές υγειονομικές αρχές η διά βίου περίθαλψη και φαρμακευτική κάλυψη του προσφεύγοντος.

3. Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, με δεδομένο ότι οι σχετικές εθνικές διαδικασίες διήρκεσαν περισσότερο από εννέα έτη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα αρμόδια δικαστήρια λειτούργησαν με τη δέουσα ταχύτητα, αμεσότητα και αποτελεσματικότητα. Κάθε κράτος, εκτός από τις άμεσες θετικές του υποχρεώσεις για την προστασία της ζωής, έχει και συμπληρωματικές υποχρεώσεις για τη γρήγορη και αποτελεσματική εξέταση των υποθέσεων ιατρικής αμέλειας, καθώς η γνώση των περιστατικών και των ενδεχόμενων σφαλμάτων κατά τη διάρκεια της ιατρικής διαδικασίας είναι απαραίτητες, προκειμένου τα εμπλεκόμενα ιατρικά ιδρύματα και το αρμόδιο προσωπικό να παύσουν άμεσα ανάλογα λάθη, αλλιά και να προλάβουν τη μελλοντική τέλεσή τους από τον ίδιο σε άλλους ασθενείς. Συνεπώς, η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των περιπτώσεων ιατρικών λαθών είναι

καθοριστική για την ασφάλεια του συνόλου των ατόμων που χρησιμοποιούν τις εθνικές ιατρικές υπηρεσίες.

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Υπόθεση *M.A.K. και R.K. κατά
Ηνωμένου Βασιλείου*, Απόφαση
της 23.3.2010

Άρθρο 8 ΕΣΔΑ: Διεξαγωγή
ιατρικών εξετάσεων σε ανήλικο
χωρίς τη συγκατάθεση του γονέα -
καθυστερήσει διεξαγωγής ιατρικών
εξετάσεων - δικαίωμα σεβασμού
ιδιωτικής ζωής

1. Η δεύτερη προσφεύγουσα, ένα εννιάχρονο κορίτσι, επισκέφτηκε με τον πατέρα της (πρώτο προσφεύγοντα) τον παιδίατρο, προκειμένου να εξετάσει οίδημα, το οποίο παρουσιάστηκε στα γόνατά της. Ο παιδίατρος, αφού εξέτασε τη μικρή, αποφάνθηκε ότι δεν πρόκειται για δερματικό νόσημα και παρέπεμψε τους προσφεύγοντες στο τοπικό νοσοκομείο για εξειδικευμένες εξετάσεις. Ο πατέρας επισκέφτηκε πράγματι το νοσοκομείο, όπου και εμπιστεύθηκε την ανήλικη κόρη του στο προσωπικό, καθώς ο ίδιος έπρεπε να παρουσιαστεί άμεσα στην εργασία του. Έδωσε, εντούτοις, σαφείς οδηγίες για τη μη διεξαγωγή περαιτέρω ιατρικών εξετάσεων, παρά μόνο μετά από συγκατάθεση της συζύγου του, η οποία πράγματι έφθασε στο νοσοκομείο μία ώρα αργότερα.

Η μητέρα, άμεσα μετά την άφιξη της, διαπίστωσε ότι στο μεταξύ είχαν πραγματοποιηθεί αιματολογικές εξετάσεις και είχαν ληφθεί φωτογραφίες από τα πόδια της ανήλικης. Η ίδια ενέκρινε εκ των υστέρων τις διεξαχθείσες ιατρικές πράξεις και ενημερώθηκε από τον αρμόδιο παιδίατρο ότι η κόρη της είχε πέσει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης, πιθανότατα από τον πατέρα της. Με βάση τα στοιχεία αυτά απαγορεύτηκε στον πρώτο προσφεύγοντα να επισκεφθεί την κόρη του κατά την πρώτη ημέρα της νοσηλείας της,

ενώ και τις επόμενες ημέρες μπορούσε να την επισκέπτεται μόνον υπό επιτήρηση.

Μερικές ημέρες αργότερα, η μητέρα διαπίστωσε στα χέρια της κόρης της ορισμένα σημάδια και ζήτησε τη διεξαγωγή δερματολογικών εξετάσεων. Οι εξετάσεις που έγιναν έδειξαν ότι το κορίτσι έπασχε από σπάνιο δερματολογικό νόσημα και για το λόγο αυτό του δόθηκε εξιτήριο από το νοσοκομείο, ενώ ο παιδίατρος συνέταξε επιστολή, με την οποία δήλωνε ότι δεν υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις ότι ήταν θύμα σεξουαλικής κακοποίησης.

Κατόπιν τούτων, οι γονείς διαμαρτυρήθηκαν σχετικά με τη διαδικασία που ακολούθηθηκε για τη νοσηλεία της κόρης τους και ζητήθηκε η παρέμβαση ανεξάρτητης επιτροπής αξιολόγησης. Η τελευταία έκρινε ότι η διεξαγωγή της ιατρικής εξέτασης αποτελούσε μέτρο επείγοντος χαρακτήρα με τα δεδομένα που είχε στη διάθεσή του ο παιδίατρος κατά το χρόνο της διάγνωσης, και για το λόγο αυτό δεν μπορούσε να του καταλογισθεί προφανές σφάλμα. Έτσι οι προσφεύγοντες τελικά δεν δικαιώθηκαν στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας σε σχέση με τις αξιώσεις τους για χρηματική ικανοποίηση, εξαιτίας της προσβολής που τους είχε προκαλέσει η συμπεριφορά των γιατρών του νοσοκομείου.

2. Το Δικαστήριο, κατά την αξιολόγηση της υπόθεσης, έκρινε ότι η απόλυτη απαγόρευση επικοινωνίας των προσφευγόντων κατά την πρώτη ημέρα νοσηλείας του κοριτσιού στο νοσοκομείο αποτελεί παραβίαση του δικαιώματος και των δύο στην οικογενειακή ζωή, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, εφόσον δεν υφίσταται καμία σχετική νομική βάση στο οικείο εθνικό δίκαιο. Η προσβολή συνεχίστηκε, αλλήλως, και κατά τις επόμενες ημέρες, εφόσον οι προσφεύγοντες μπορούσαν να συναντιούνται μόνον υπό επιτήρηση. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι αρχικά η επιβολή της απαγόρευσης θα μπορούσε να κριθεί ως δικαιολογημένη με βάση τα στοιχεία που είχαν στη διάθεσή τους οι γιατροί, ωστόσο, η καθυστέρηση

του νοσοκομείου να διεξαγάγει άμεσα τις αναγκαίες εξετάσεις ως προς τα σημάδια που παρουσιάστηκαν στη δεύτερη προσφεύγουσα ήταν εκείνη που παράτεινε δυσανάλογα την προσβολή του δικαιώματος και των δύο προσφευγόντων στο σεβασμό της οικογενειακής τους ζωής. Υπήρξε επομένως προσβολή του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ για το λόγο αυτό.

3. Στη συνέχεια το Δικαστήριο εξέτασε αν συνιστά παραβίαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ η πραγματοποίηση ιατρικών εξετάσεων και η λήψη φωτογραφιών της δεύτερης προσφεύγουσας χωρίς τη συναίνεση των γονέων της. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι οι ενέργειες αυτές θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν μόνον αν υπήρχε επείγουσα ανάγκη για την πραγματοποίησή τους. Στη συγκεκριμένη, όμως, περίπτωση καμία ένδειξη δεν υπήρχε ότι η κατάσταση της υγείας του κοριτσιού ήταν κρίσιμη ή ότι επιδεινωνόταν διαρκώς ή ότι ένοιωθε πόνο ή έντονη δυσφορία. Από κανένα αλληλωστε στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι νοσοκομειακές αρχές θα μπορούσαν να πιστεύουν ότι η μητέρα του κοριτσιού δεν θα συναινούσε στην πραγματοποίηση των εξετάσεων στην ανήλικη κόρη της, εφόσον το ιατρικό προσωπικό την ενημέρωνε σχετικά με την αναγκαιότητά τους. Με βάση τα στοιχεία αυτά, το Δικαστήριο κατέληξε στη θέση ότι δεν υπήρχε καμία επαρκής αιτία που να δικαιολογεί τη λήψη αίματος και τη φωτογράφιση του κοριτσιού χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των γονέων του. Δέχτηκε, για το λόγο αυτό, ότι και η συγκεκριμένη συμπεριφορά του προσωπικού του νοσοκομείου παραβίασε το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ.

4. Το Δικαστήριο εξέτασε ακολούθως αν στοιχειοθετεί παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ η απαγόρευση που επιβλήθηκε στον πατέρα να επικοινωνεί ελεύθερα με την κόρη του, καταλήγοντας στην άποψη ότι θα ήταν αντιφατικό προς το καθήκον προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών που έχει κάθε κράτος, να θεωρείται ότι αποτελεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση για τον γονέα η υιοθέτηση

ενός μέτρου που στοχεύει στη διαφύλαξη της σωματικής ή ψυχικής υγείας του παιδιού.

5. Τέλος, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι παραβιάστηκε το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής για τον πρώτο προσφεύγοντα και ότι, επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της ΕΣΔΑ, καθώς δεν υπήρχε οποιοδήποτε διαθέσιμο εθνικό μέσο για την έγερση αξιώσεων κατά του νοσοκομείου και των τοπικών αρχών για τα μέτρα που έλαβαν σε βάρος του πατέρα και για τις εξετάσεις που έκαναν στο ανήλικο κορίτσι χωρίς τη συναίνεση των γονέων του.

ΠΑΡΕΝΘΕΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ. Ελληνικό νομικό καθεστώς και εγκληματολογικές προεκτάσεις

Πρόλογος: Θ. Κ. Παπαχρίστου
No. 22 - Σειρά: Δίκαιο και Κοινωνία στον
21ο Αιώνα. Ιδρυτής Σειράς: Γ.
Παπαδημητρίου. Διεύθυνση σειράς: Θ. Κ.
Παπαχρίστου, Λ. Μήτρου, Τ. Βιδάλης,
Θ. Ξηρός

Κωνσταντίνος Ι. Πανάγος, MSc in
Criminal Justice Policy, London School of
Economics and Political Science

Οι εγκληματολογικές
προεκτάσεις της παρένθετης
μητρότητας μέσα από την
ελληνική έννομη τάξη και
τη νομολογία ελληνικών
και αλλοδαπών
δικαστηρίων

ISBN: 978-960-445-651-2, © 2011,
Σελ.: 168, Τιμή: 18,00 €